

Skyddsnivåpolicy för enskilda avlopp

 Eda kommun	Styrdokument	
	Dokumenttyp	Policy
	Beslutad av	Kommunstyrelsen 2019-09-24 § 182
	Dokumentansvarig	Miljöchefen
	Reviderad av	–

Förklaring av begrepp och förkortningar:

Avloppsvatten: Avloppsvatten är ett samlingsbegrepp för olika slags förorenat vatten.

BDT-vatten: BDT-vatten är en förkortning för Bad-, disk-, och tvättvatten.

Hushållspillvatten: En typ av avloppsvatten som innehåller bland annat bakterier, virus, läkemedel, metaller och näringsämnen.

LIS-område: LIS är en förkortning för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

BOD₇: Biokemisk syreförbrukning mätt under sju dygn. Mått på oxiderbara ämnen (i avloppsvattnet).

BOD₅: Biokemisk syreförbrukning mätt under fem dygn. Mått på oxiderbara ämnen (i avloppsvattnet).

Tot-P: Total (både partikelbunden och löst) fosfor.

Tot-N: Total (både partikelbunden och löst) kväve.

Innehållsförteckning

1	Bakgrund.....	5
	1.1	Syfte
	5	
2	Allmänna råd om små avloppsanordningar (HVMFS	
2016:17).....		5
	2.1	Hög- och normal skyddsnivå
	6	
	2.1.1	Grundkrav
	6	
	2.1.2	Hälsoskydd
	7	
	2.1.3	Miljöskydd
	7	
3	Anläggningstyper.....	7
4	Bedömningsgrunder.....	8
	4.1	Områden
	8	
	4.1.1	Badplatser
	8	
	4.1.2	Vattenskyddsområden
	9	
	4.1.3	Vattentäkter
	9	
	4.1.4	LIS-områden
	9	
	4.1.5	Tätbebyggda områden och områden med högt exploateringsstryck
	9	
	4.1.6	Skyddsvärda natur- och vattenområden
	10	
5	Bilagor.....	11
	5.1	Tätbebyggda områden Bilaga 1
	11	
	5.2	Naturreservat Bilaga 2
	12	

1 Bakgrund

Avloppsvatten ska enligt miljöbalken 9 kap. 7 § avledas och renas eller tas omhand så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer.

Avloppsvatten är ett samlingsnamn för olika sorters förorenat vatten. Hushållspillvatten är en typ av avloppsvatten som innehåller bland annat bakterier, virus, läkemedel, metaller och näringsämnen. Ett avloppssystem med bristfällig rening av spillvattnet kan i huvudsak medföra två problem: smittspridning och utsläpp av övergödande ämnen.

Havs och vattenmyndighetens allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållspillvatten tydliggör vilka krav man som tillsynsmyndighet bör ställa på enskilda avloppsanordningar med fokus på funktion och förmåga att reducera näringsämnen och smittämnen. Enligt de allmänna råden är det upp till kommunen att bedöma när hög respektive normal skyddsnivå gäller. Bedömningen bör göras utifrån naturgivna och andra förutsättningar för området i fråga.

Ett enskilt avlopp med god reningsfunktion är viktigt eftersom avloppsvatten från hushåll dels innehåller skadliga mikroorganismer såsom bakterier, virus, parasiter och dels innehåller näringsämnen som kan bidra till övergödning av sjöar och vattendrag.

Vid rening av avloppsvatten tas hänsyn till både miljö- och hälsoskydd. Vad gäller hälsoskydd är syftet att förhindra smittspridning. För miljöskydd är målet främst att minska övergödning av sjöar och vattendrag.

1.1 Syfte

Syftet med denna policy är att förenkla handläggningen av prövning och tillsynsärenden av enskilda avlopp samt som information till sökande och allmänhet.

2 Allmänna råd om små avloppsanordningar (HVMFS 2016:17)

Havs- och vattenmyndigheten har upprättat allmänna råd för små avloppsanordningar för hushållspillvatten. Med utgångspunkt i 2 kap. 3§ Miljöbalken har myndigheten beskrivit vilka krav på skydd som bör ställas vid tillsyn och tillståndsprövning av små avloppsanordningar.

Enligt de allmänna råden bör den kommunala nämnden i varje enskilt fall bedöma enligt normal- eller hög skyddsnivå. Skyddsnivå för miljöskydd behöver inte vara samma som för hälsoskyddet.

Om ett eller flera av följande kriterier är uppfyllda bör hög skyddsnivå gälla:

1. Utsläppet från anordningar av aktuell typ kan befaras ha negativ inverkan på det skyddade intresset i ett område som enligt 3 kap. 2§ förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön är upptaget i registret över skyddade områden.

2. Andra yt- eller grundvattentäkter för dricksvatten än sådana som avses i 1, finns inom anordningens påverkansområde och anordningen kan befaras bidra till olägenheter vad beträffar tillgången till vatten eller vattnets kvalitet i dessa täkter såsom dricksvatten till djur.
3. Skyddsintresset för områden som är skyddade enligt 7 kap. MB medför ett behov av särskilda försiktighetsmått.
4. Utsläpp av renat avloppsvatten sker direkt, utan föregående fördröjning i exempelvis dike, till känsligt ytvatten, t.ex. nära badplats.
5. Den sammanlagda belastningen i området är eller riskerar att bli hög på grund av antalet utsläppskällor; exempelvis inom s.k. omvandlingsområden där fritidsbebyggelse har omvandlats till permanentbostäder och där detta kan medföra successivt försämrade vattenkvalitet eller -kvantitet.
6. Recipient eller omgivning är känslig av andra skäl.

2.1 Hög- och normal skyddsnivå

Eda kommun utgår ifrån kraven enligt havs- och vattenmyndighetens allmänna råd för små avloppsanordningar för hushållspillvatten. De allmänna råden består av grundkrav, som ställs på alla anläggningar, och krav gällande normal och hög skyddsnivå för miljöskydd respektive hälsoskydd.

2.1.1 Grundkrav

Normal nivå

- A) Dag- och dräneringsvatten leds inte till spillvattenanordningen.
- B) Avloppsanordningen är, med undantag för eventuell infiltrerande del, tät för att hindra in- och utläckage av vatten.
- C) Avloppsanordningens funktion är enkel att kontrollera.
- D) Avloppsanläggningen är utformad så att underhåll och service underlättas.
- E) Avloppsanordningen anläggs på ett sådant sätt och på en sådan plats att dess funktion kan upprätthållas under anordningens livslängd.
- F) Avloppsanordningen åtföljs av en drift- och underhållsinstruktion från leverantören som innehåller de uppgifter som behövs för att säkra anordningens funktion.
- G) Avloppsanordningen är, i den mån det behövs, försedd med larm om det uppstår drift-, eller andra funktionsstörningar. Ett larm bör alltid finnas som varnar innan en sluten behållare för avloppsvatten har blivit full.

2.1.2 Hälsoskydd

Normal nivå

- A) Utsläpp av avloppsvatten medverkar inte till en väsentlig ökad risk för smitta eller annan olägenhet, t.ex. lukt där människor kan exponeras för det, exempelvis genom förorening av dricksvatten, grundvatten eller badvatten.
- B) Den hanteringen av restprodukter från anordningen som äger rum på fastigheten kan skötas på ett hygieniskt acceptabelt sätt.

Hög nivå (utöver A-B)

- C) Ytterligare skyddsåtgärder utöver den huvudsakliga reningen i anordningen vidtas. Exempelvis kan det finnas behov att förbjuda vissa utsläpp, att göra utsläppspunkten mer svårtillgänglig, att öka anordningens robusthet eller att lägga till reningssteg som ytterligare reducerar föroreningsinnehållet, ökar uppehållstiden, utjämnar varierande flöden eller tar emot eventuellt bräddat vatten.

2.1.3 Miljöskydd

Normal nivå

- A) Teknik som begränsar användningen av vatten används, t.ex. vattensnåla armaturer.
- B) Fosfatfria tvättmedel och fosfatfria hushållskemikalier används.
- C) Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 90% reduktion av organiska ämnen (mätt som BOD₇ eller BOD₅).
- D) Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 70% reduktion av fosfor (tot-P).
- E) Avloppsanordningen möjliggör återvinning av näringsämnen ur avloppsfraktioner eller andra restprodukter.
- F) Åtgärder vidtas för att minimera risk för smitta eller annan olägenhet för djur.

Hög nivå (utöver A-C, E och F)

- G) Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 90% reduktion av fosfor (tot-P).
- H) Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 50% reduktion av kväve (tot-N).

3 Anläggningstyper

Nedan följer exempel på anläggningar som bör uppfylla kraven för normal respektive hög skyddsnivå. Detta är endast exempel och är inte garanterat godkända. En bedömning i det enskilda fallet ska alltid göras. Kraven varierar även om den höga skyddsnivån gäller miljöskydd eller hälsoskydd. Dessa är endast generella exempel på lösningar.

Exempel på anläggningar som bör uppfylla kraven för normal skyddsnivå:

- Slamavskiljning med efterföljande infiltration (inkl. godkända moduler).
- Slamavskiljning med efterföljande markbädd (inkl. godkända moduler).
- Minireningsverk med efterpolering.
- Torrtoalett med BDT-filer.

Exempel på anläggningar som bör uppfylla kraven för hög skyddsnivå:

- Slamavskiljning med efterföljande markbädd (inkl. godkända moduler) och kompletterande fosforrening/efterpolering.
- Slamavskiljning med efterföljande markbädd (inkl. godkända moduler) och kompletterande kemisk fällning av fosfor.
- Sluten tank för WC/ komposterande toalett, BDT-vatten till slamavskiljning med efterföljande infiltration eller markbädd.
- Förbränningstoalett med BDT-vatten till slamavskiljning med efterföljande infiltration eller markbädd.
- Minireningsverk med efterpolering/markbädd. Minireningsverk med efterbehandling är en godtagbar lösning under förutsättning att tillräckliga reduktionsnivåer uppnås. Det är upp till tillverkaren att visa att minireningsverket klarar normal eller hög skyddsnivå. Dokumenterad reningseffekt bör vara en oberoende utvärdering med hög kvalitet som genomförts över flera årstider i svenska förhållanden. Minireningsverk bör undvikas vid fritidsboende då dessa vanligtvis kräver regelbunden tillsyn och sakkunnig service för att upprätthålla god rening.

4 Bedömningsgrunder

Som policy gäller följande kriterier vid prövning av tillstånd för enskilt avlopp men miljösektionen gör alltid en bedömning i varje enskilt fall. Inom följande områden bör hög skyddsnivå tillämpas.

4.1 Områden

4.1.1 Badplatser

Hög skyddsnivå befarande hälsoskydd bör gälla inom 200 m från en badplats. Med badplats avses de badplatser som utgör ett område vid stranden som är lämpligt eller anpassat för bad och simning. Utgående avloppsvatten bör uppnå badvattenkvalité enligt vägledning för badvatten (direktiv 2006/7/EG). I Eda kommun finns ett flertal badplatser, några av dessa listas nedan.

Tabell 1. Badplatser i Eda kommun

Plats	Sjö
Adolforsfors (Köla Kyrka)	Hugn
Haganäset	Bysjön
Helgeboda	Vällen
Koppom, Vadljunsed	Vadljungen
Skillingsfors, Bönnäset	Askesjön
Åmotfors, Lögarberget	Nysockensjön
Djupfors	Fjällsjön
Flogned	Ränken
Lerot	Bysjön
Sandviken	Hugn
Torgilsrud	Nedre Lersjön

4.1.2 Vattenskyddsområden

Vattenskyddsområden som är fastställda för allmänna vattentäkter samt större enskilda eller gemensamma vattentäkter.

I Eda kommun finns 4 kommunala vattenskyddsområden. Dessa områden finns i Eda Glasbruk, Köla, Åmotfors och Koppom.

I kommunen finns även större enskilda vattentäkter, även där bör hög skyddsnivå tillämpas. Dessa vattentäkter försörjer bland annat livsmedelsverksamheter som inte har tillgång till kommunalt vatten.

I Eda kommun finns för närvarande ingen reservvattentäkt. Om en sådan utses gäller även där hög skyddsnivå.

4.1.3 Vattentäkter

Miljösektionen har inte tillsyn eller register över enskilda vattentäkter i kommunen. Av den anledningen krävs alltid en vattentäktsredovisning vid ansökan av nytt avlopp. Hög skyddsnivå bör gälla inom 50 m från en vattentäkt men en bedömning ska alltid göras i varje enskilt fall.

4.1.4 LIS-områden

I Eda kommun finns en plan för LIS-områden. LIS är en förkortning för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Detta innebär att dispens kan lämnas för en åtgärd inom strandskyddsområde, om åtgärden innebär ett långsiktigt bidrag till utvecklingen av landsbygden.

För detta krävs att kommunen i sin översiktsplan, eller ett tillägg till den, har pekat ut områden för landsbygdsutveckling.

De LIS-områden där hög skyddsnivå ska gälla enligt kommunens LIS-plan är Borgsjön, Kuntjärnet, Bysjön-Haganäset camping, Hugn-Köla, Hugn-Noresund, Ränken-Hälle fiskecamp mm och Helgesjön.

4.1.5 Tätbebyggda områden och områden med högt exploateringsstryck

I tätbebyggda områden utan kommunalt vatten och avlopp där den sammanlagda belastningen från enskilda avlopp riskerar att bli eller redan är

hög på grund av antalet utsläppskällor bör hög skyddsnivå gälla. I framtiden bör gemensamma lösningar för avlopp och vatten utredas och planläggas. Exempel på sådana områden är Hammar, Västra Flogned, Ånebol, Hångstadviken, Södra By, Kunttjärn, Håvilsrud Häljeboda och samlad bebyggelse kring Kuntjärnsälven. Tabell med tätbebyggda områden finns i bilaga 1.

4.1.6 Skyddsvärda natur- och vattenområden

Skyddsvärda natur- och vattenområden innefattar kommunens Natura 2000 områden, naturreservat och påverkade och känsliga vattendrag och sjöar.

I åtgärdsprogrammet för Västerhavet finns en särskild punkt gällande enskilda avloppsanläggningar och övergödning. Kommunerna behöver ställa krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp som bidrar till att en vattenförekomst inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status.

Eftersom en stor del av kommunens vattenförekomster är påverkade eller riskerar att bli påverkade utgår kommun från att hög skyddsnivå gäller med ett skyddsavstånd på 100 m från strandlinjen för alla sjöar och vattendrag. Avståndet är endast ett riktvärde och kan variera då bedömning i det enskilda fallet alltid ska göras. Olika aspekter som recipientens tillstånd, tillrinningsområde, områdets topografi, markegenskaper och bebyggelse bör tas med i bedömningen.

Exempel på ett Natura 2000 område i kommunen är älven Billan. Billan är ett mycket viktigt vattendrag för den hotade och fridlysta flodpärlmusslan. Ett annat exempel på ett naturreservat är Torgilsrudsälven som är utpekad som ett nationellt särskilt värdefullt vatten. Se bilaga 2 för information om kommunens naturreservat.

5 Bilagor

5.1 Tätbebyggda områden

Bilaga 1

I tabellen nedan redovisas de områden som bedöms ha hög sammanlagd belastning från enskilda avlopp eller som riskerar att få en hög belastning.

Område
Hammar
Haganäsets camping
Västra Flogned
Ånebol
Gryttved
Hångstadviken
Helgesjön
Hemsjön
Järnskog-Hajom-Korsbyn
Lässerud
Växvik
Södra By
Kuntjärn
Håvilsrud Häljeboda
Ämterudsvägen
Morast-Västergården
Torgilsrud
Kuntjärnsälven

5.2 Naturreservat

Bilaga 2

Namn	Areal (ha)	Syfte
Torgilsrudsälven	20	Återställa och bevara biologisk mångfald i ett fritt rinnande vattendrag med hög grad av naturlighet. Syftet är också att omgivande strand- och skogsmiljöer med tillhörande skyddsvärda arter ska bevaras.
Kvickneåsen	89	Bevara och utveckla ett landskapsavsnitt med den värdefulla livsmiljön västlig taiga med betydande inslag av gamla lövträd, så att området tillsammans med andra skyddade skogsmiljöer i omgivande landskap skall ge goda förutsättningar för ett långsiktigt bevarande av hotade och sällsynta arter i landskapet samt säkra gynnsamma livsmiljöer för tretåig hackspett och tjäder.
Tallmon	72,7	Bevara de värdefulla livsmiljöerna i de fuktiga ravinlandskapen längs Vrängsälven, bevara och utveckla Tallmons sandiga hedmarker och dess soliga brynmiljöer, bibehålla och utveckla lövskogsområden i anslutning till Vrängsälven, främja det tätortsnära friluftslivet och tätortsbefolkningens naturintresse, friluftsliv skall bedrivas i hela naturreservatet, besökare skall kunna ta del av reservatet via lättvandrade vandringsleder och återställa och nyskapa naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter.
Tippmyren	88,15	Bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskogar, som delvis är brandpräglade och andra ingående naturtyper, samt området orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras.
Gullrosas berg	53,15	Bevara ett representativt exempel på det variationsrika sprickdalslandskapet med dess typiska lövrika vegetation, inkluderande tallhällmarker, granskogar av hög bonitet och skilda slag av våtmarker, bevara området som gynnsam livsmiljö för skogshönsen tjäder och järpe, bevara gynnsamma livsmiljöer för mossan nordisk klipptuss inom området, området skall tillsammans med andra skyddade skogsmiljöer i omgivande landskap ge goda förutsättningar för ett långsiktigt bevarande av hotade och sällsynta arter i landskapet.
Påterudsskogen	22	Bevara värdefull lövträdsrik gammal barrskog, strukturer som till exempel död ved, lövträd och gamla grova träd ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning, typiska arter och strukturer för dessa skogstyper ska ha ett gynnsamt tillstånd.
Järnskogsfjället	251,5	Bevara och återskapa den värdefulla livsmiljön boreal naturskog, särskilt lövsuccessioner och lövrika barrskogar, bevara och öka mängden viktiga strukturer som exempelvis död ved och gamla

		grovbarkiga löv- och barrträd, bevara och gynna typiska växter och djur, däribland fågelarterna tretåig hackspett och tjäder, insekten större flatbagge och mossarterna grön sköldmossa och vedtrappmossa, friluftsliv ska kunna bedrivas i hela naturreservatet och besökare ska kunna se och uppleva områdets livsmiljöer och arter.
Ryttersfjället	42,2	Bevara och utveckla biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer i främst skogsmark. Områdets naturskogar och andra ingående naturtyper med dess orörda karaktär samt dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras.
Norra Lien	109	Bevara och vårda ett område med variationsrikt sprickdalslandskap med hotade och sällsynta arter knutna till naturskogselement som beskuggade lodytor, lövträd, myrmosaiker med trädbevuxna myrholmar, gamla och senvuxna träd samt död ved. Området tillsammans med andra skyddade skogsmiljöer i omgivande landskap skall säkra goda förutsättningar för ett långsiktigt bevarande av hotade och sällsynta arter i landskapet. Exempel på grupper som ska gynnas av reservatsbildningen är insekter och kryptogamer. Den döda veden är en förutsättning för bl.a. de vedlevande insekterna.
Skutan	124,1	Bevara och vårda ett område med variationsrikt sprickdalslandskap med hotade och sällsynta arter knutna till naturskogselement som beskuggade lodytor, högrötsgranskog, lövträd som t.ex. asp, gamla och senvuxna träd och död ved. Tillsammans med andra skyddade skogsmiljöer i omgivande landskap säkra goda förutsättningar för ett långsiktigt bevarande av hotade och sällsynta arter i landskapet.
Gråberget	127	Bevara de värdefulla livsmiljöerna bergbranter och rasbranter, små skogbevuxna sprickdalar med rik kryptogamflora och äldre hållmarkstallskog. Bevara de växt- och djursamhällen som är karakteristiska för dessa livsmiljöer i gynnsamt tillstånd, missgynnande eller hotade arter som är typiska för området ska ha en gynnsam bevarandestatus, strukturer som död ved, gammal asp, äldre tall, beskuggade lodytor, samt gamla senvuxna träd ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning, friluftsliv ska kunna bedrivas i hela naturreservatet och besökare ska kunna se och uppleva områdets livsmiljöer och arter.
Kloften	95	Bevara de värdefulla livsmiljöerna naturskogslik hållmarkstallskog och lövrik barrnaturskog, bevara missgynnande och hotade vedskalbaggar, t.ex. raggbock, bevara övriga nationellt och regionalt missgynnade och hotade arter som är karakteristiska för naturtyperna i området, strukturer som till exempel död ved, beskuggade lodytor, källpåverkad mark, solbelysta tallar samt gamla senvuxna träd ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning. Friluftsliv ska kunna bedrivas i hela naturreservatet och besökare ska kunna se

		och uppleva områdets livsmiljöer och arter.
Deletjärnsåsen	52	Större delen av naturreservatet ligger i Årjängs kommun. Syftet är att bevara ett exempel på skogslandskapets mångfald av biotoper, arter och genetisk variation inom arter genom att bevara en sydlig utlöpare av taigan i form av en lövbränna i sent successionsstadium med inslag av våtmarker, bergbranter och brandrefugiala miljöer i en trång sprickdal samt att utveckla övrig skogsmark i reservatet till naturliknande förhållanden. Det innebär att en gynnsam livsmiljö för arter knutna till dessa miljöer bibehålls, i sammanhanget är död ved, lövträd, gamla och grova träd och skuggiga bergbranter viktiga inslag.
Glaskogen	29 000	Endast en liten del av naturreservatet ligger i Eda kommun. Reservatet bildades för att bevara ett stort område med vildmarkskaraktär och natursköna miljöer samt talrika sjöar och vattendrag och för att området därför har en stor betydelse för allmänhetens friluftsliv.